

424: “Cumanız Mübarek Olsun”, "Hayırlı Cumalar” Demek

Ömer Faruk

14 Oca, 2019

<https://ilimvecihat.com>

SORU

Selamun aleykum, cuma günleri mesajla veya sözlü olarak 'Hayırlı Cumalar, Cumanız Mübarek Olsun'' ve bunun gibi sözleri söylemek doğru mudur? Bu kişilere nasıl karşılık verilmelidir?

CEVAP

Ve aleykumusselam ve rahmetullah.

بسم الله الرحمن الرحيم، الحمد لله رب العالمين، والصلاة والسلام على رسولنا محمد وعلى آله وصحبه أجمعين

Evet, bilindiği gibi Cuma günleri geldiğinde sözlü olarak ya da sosyal medya sitelerinde veya telefon mesajlarıyla yazılı olarak “Cumanız Mübarek Olsun”, “Hayırlı Cumalar” gibi dua sözleriyle Cuma günü kutlanmakta/tebrik edilmektedir.

Muasır selefi âlimlerin geneli bunu meşru görmemektedirler. Çünkü bu bir duadır, yani bir ibadettir. İbadetlerde aslolan yasak/batıl olmasıdır, ta ki meşru olduğunu gösteren şer’î, sabit ve delaleti sahih özel bir delil bulununcaya kadar. Kişi Allah Teâlâ’ya sadece O’nun meşru kıldığı/istediği şeylerle ibadet edebilir. Bu sınırın dışında Kur’ân ve Sünnet’te meşru kılınmamış herhangi bir ibadet türü ise bid’attır.

Bu dualarla Cuma gününü tebrik etmenin dinde bir aslı yoktur. Evet, şüphesiz ki Cuma günü hayırlı ve mübarek bir gündür, Allah Teâlâ bu günü bir takım ibadetlerle diğer hafta günlerinden üstün kılmış ve bu ibadetlerle bu günü tazim etmemizi istemiştir. Ancak bu gün her hafta tekrarlanmasına rağmen başta sahabe olmak üzere salih selefimizden Cuma günlerinde bu sözlerle birbirilerini tebrik ettiklerine dair hiçbir rivayet varid olmamıştır. Şayet bu hayır olsaydı, insanlar için hayır olan her şeyi, Allah’ın sevip razı olduğu farz/vacip-müstehab bütün ibadet çeşitlerini gösterip şer olan her şeyden de sakındırarak, hiçbir şey bırakmadan bu dünyadan giden Nebi (sallallahu aleyhi ve sellem) muhakkak bunu da öğretir, buna teşvik eder ve O’ndan öğrendikleri her bir ibadeti, O’nun bütün sünnetlerini bize en ince ayrıntısına kadar aktarmış ve hayırlı işler yapmada en önde/en hırslı olan sahabe (radiyallahu anhum) muhakkak bunu da aktarır ve yaparlardı. İbn Kesîr (rahimehullah) şöyle demiştir: “Ehl-i sünnet ve’l-cemaat, sahabe’den sabit olmamış her fiil ve söz hakkında “bid’at der. Çünkü şayet hayır olsaydı onu yapma noktasında bizi geçerlerdi. Zira onlar hayır hasletlerinden hiçbir hasleti

terk etmemiş, muhakkak onu hemen yapmışlardır.” (Ahkâf 11. ayetin tefsirinde)

Abdulaziz et-Tarîfî, Muhammed Salih el-Muneccid, İbn Bâz, Süleyman er-Ruhaylî, Muhammed Muhtâr eş-Şankîî, Abdulmuhsin el-Abbâd, Salih el-Luhaydân, Osman el-Hamîs, Süleyman el-Mâcid, Abdulaziz el-Fevzân, Zeyd el-Bahrî, Salih el-Fevzân bunu meşru görmeyen âlimlerdendir.

-*Allahu A’lem*- racih olan da bunun meşru olmayıp bid’at olduğudur. Lakin bunun bid’at olması *“her Cuma günü devamlı yapılması”* ile kayıtlıdır. Zira aslen Cuma veya başka bir günde o günün hayırlı ve bereketli geçmesi için elbette ki dua edilebilir. Bir kimsenin, sünnet olduğuna inanmadan ve adet edinmeksizin, sürekli olmadan bazı Cumalar, sevindirmek, mutlu etmek, kalpleri ısıdırmak, Cuma’nın sünnetlerini hatırlatmak amacıyla örneğin: *“Cuman mübarek olsun, Allah bu günde yapacağın amelleri kabul etsin”* diye dua etmesinde bir beis yoktur. Ancak râtib (*devamlı yapılan*) sünnetler gibi her Cuma bunu adet haline getirip devamlı yapmak ise bid’attır. âlimler, sünnet olmayan bir işi sünnete benzetmenin bid’at olduğunu belirtmişlerdir. Yine Nebi (*sallallahu aleyhi ve sellem*)’in bazı zamanlar yaptığı bir sünneti râtib sünnetler gibi devamlı yapmak da bid’attır. Mesela Cuma gününün sabah namazında devamlı olarak Secde ve İnsan surelerini okumak bid’attır. Çünkü Nebi (*sallallahu aleyhi ve sellem*) bu sureleri devamlı değil, bazı zamanlar okumuştur.

Buna karşılık olarak, Abdullah el-Mutlak, Halid el-Muslih, Mustafa el-Adevî, Salih el-Meğâmîsî gibi kimi muasır ilim ehli ise bu gibi dua sözleriyle Cuma gününü tebrik etmekte bir sakınca görmemektedirler. Çünkü bu, namaz, oruç gibi katıksız bir ibadet olmayıp ibadet karışımı adetlerdendir. Adetlerde ise aslolan mübah olmasıdır, ta ki yasaklanmış olduğunu gösteren bir delil sabit oluncaya kadar. Bunu ise nehyeden bir delil yoktur. Dolayısıyla bu da *“hayırlı sabahlar”* demek gibi caizdir. Nasıl ki sene bayramları olan Ramazan ve Kurban bayramlarını tebrik etmek adetler kabilinden olduğu için caiz ise, aynı şekilde Müslümanların bayramlarından bir bayram olan hafta bayramı Cuma gününü tebrik etmek de caiz görülmelidir. Evet, özelde bazı sahabilerden genelde ise seleften Ramazan ve Kurban bayramlarında birbirlerini tebrik ettikleri nakledilmiş, ama Cuma gününde ise tebrikleştikleri varid olmamıştır. Ancak bu önemli değildir. Selefin bu iki bayramı tebrik etmediklerini farz etsek bile yine de bunun caiz olduğu söylenirdi. Çünkü dediğimiz gibi bu insanların adetlerindendir. Dolayısıyla sünnet olduğuna inanılmaması şartıyla her Cuma günü devamlı da olsa bu günü tebrik etmek caizdir.

Bu yaklaşıma şöyle cevap verilebilir: Ramazan ve Kurban bayramları ile Cuma

bayramları tam olarak birbirine benzemeyip aralarında fark bulunmaktadır. Sene bayramları yeme, içme, tekbirler getirerek Allah'a şükretme ve toplanıp ziyaretleşme günleri iken Cuma günü ise böyle değildir. Ve Cuma gününe özel olarak Nebi (*sallallahu aleyhi ve sellem*)'e çokça salât etmek, içinde dualara icabet zamanı bulunduğu için çokça dua etmek, Kehf suresini okumak ve başka ibadetler meşru kılınmıştır. Diğer iki bayramda ise bu saydığımız ibadetler yoktur. O sebeple ki Cuma gününün "*Cumanız mübarek olsun*", "*hayırlı cumalar*" gibi dua sözleriyle tebrik edilmesi, bu güne özel ibadetlerin yapılmasına matuftur. Dolayısıyla cuma gününü tebrik etmek katıksız bir ibadet olup diğer iki bayramı tebrik etmek gibi adet kabilinden sayılmaz. Yine bunun gibi oruç tutuluyor diye "*Pazartestin (veya) Perşemben mübarek olsun*" demek de meşru değildir.

İşte bunun için olmalıdır ki, Cuma günü her hafta tekrarlanmasına rağmen seleften bu günü tebrik ettikleri rivayetlerde gelmemiştir. Allahu A'lem.

Yukarıda devamlı olmadan bazı Cumalar böyle dua etmekte bir beis olmadığını söyledik. Ancak özellikle cehaletin ve bid'atın alabildiğine yayıldığı şu zamanımızda ve hususen sosyal medyada bu yapıldığı zaman birçok kimse bir sakınca görmeyip bunu her Cuma devamlı yapabilirler. Keza kimileri bunu gördüğünde bunun sünnet olduğuna inanabilirler. O nedenle bunun bazı zamanlar dahi yapılmaması en doğru olanıdır.

"Bu kişilere nasıl karşılık verilmelidir?" sorusuna gelince; şayet birisi "*Cuman mübarek olsun*" derse ona "*senin de Cuman mübarek olsun*" denilerek aynı dua ile karşılık verilir. Ama buna ilk biz başlamamalıyız. Bunun aynısını Şeyh İbn Bâz ve Şeyh İbn Useymîn (*rahimehumallah*) yeni hicrî yılı tebrik etmede söylemişlerdir. Onlardan da önce İmam Ahmed (*rahimehullah*) sene bayramlarını tebrik etmeye böyle bakardı. O, şayet biri bayramını tebrik ederse o zaman o kimseyi tebrik ederdi, ama "*buna ben başlamam*" derdi. İbn Teymiyye de (*rahimehullah*) İmam Ahmed'in yaptığı gibi yapılmasını tercih etmiştir.

Her Cuma devamlı da olsa bu günü tebrik etmenin caiz olduğuna meyledenlere tavsiyemiz, meselede muteber bir ihtilaf olduğu için bunu yapmayıp ihtilaftan kaçınmalarıdır. Güzel ve evla olan budur.

Allahu A'lem.

Ve'l-hamdu lillâhi Rabbi'l-âlemîn.